

Takoj je bila pri volji. Domenila sva se vse natančno, katere inštrumente bova vzela in da bova trikrat zaigrala. Po prvem igranju da bom pa jaz mami voščilo izrekel. Niti domov nisem šel več, ampak počakal sem mraka pri njej.

V mraku je vzela sestrična škač z verigo, meni je dala pa zvonček in piščalko. Hitro sva stekla pod naše okno in navdušeno zaigrala. Takoj po prvih zvokih pa se je odprlo okno in mama se oglasi: »Trapčka, saj bo šele jutri teden moj god.« Takoj sva nehala in odšla. Spotoma pa mi je rekla sestrična: »S teboj ne bom šla nikdar več nikomur ,teblat'.«

Revež nisem namreč nič pogledal na datum in tako je nastala ta pomota.

Drugo leto sem prosil sestrično zopet, da bi šla — takrat pravilno — pa mi je rekla: »S teboj ne, ker sva šla lani teden dni prezgodaj, letos pa morda kar cel mesec.« In tako res nisva nikoli več skupaj »teblala«.

Š. Fr.

Milan Skrbinšek

Dijaška diletantska društva

(Nadaljevanje.)

Cirkus? — Cirkuska predstava? — Kako to?!... Saj smo bili vendar v svojem otroškem idealizmu tako resni, da smo že takrat vedeli, kaj ta beseda »cirkus« v gledališki kritiki pomeni. Ž njo se najbolj vplivno, najbolj obsojajoče označujejo tisti burkasti izrastki gledališke predstave, ki spreminjajo gledališče v puhlo zabavišče in ga tako ponižujejo!

Dragi otroci, vi boste pač najbolj razumeli to našo takratno otroško družbo, v katero smo bili povezani. Poleg resnega šolskega dela in našega prav tako resnega dela na odru smo ljubili tudi šalo in smeh!... Posebno pa jaz kot sin svojega očeta, ki je tudi vse življenje bil v vsem svojem delovanju — kot študent, vojak, železniški uslužbenec, ustanovitelj in duša narodnostno borbenega slovenskega društva v nemčur-skem Mariboru — resen in marljiv, a je bil sicer doma v družini ali pa v družbi vedno zelo vedro razpoložen, šaljiv in zgovoren. Zato sem mu napisal na grobni kamen sledeče:

Ljubil besedo si, šalo in smeh,
delo biló Ti je smisel življenja,
pridno oral na domačih si tleh,
narodno seme sejal prebujenja...

*

A kako nam je prišla misel, da bi se kazali kot cirkuški spretneži?

Naša družina se je preselila iz Kolodvorske ulice v Spodnjo Šiško in sicer v ono tam v Šiški splošno znano »Kreuzerjevo hišo« naprej od takratnega državnega kolodvora. (Današnji glavni kolodvor se je pa takrat imenoval Južni kolodvor, ker je bila ta proga, ki pelje do Trsta, last društva »Južna železnica«.)

Kreuzerjeva hiša, ki jo je sezidal rajhovski Nemeč Kreuzer iz Wörishofna, ko se je poročil s slovenskim dekletom iz Kamnika, je bila dvonadstropna. Imel je v hiši tudi špecerijsko trgovino. Bil je

zelo podjeten gospod ter je pozneje prizidal k prvi hiši še drugo. A ko je bila klet dozidana do pritličja, je nenadno nadaljnjo zidavo ustavil ter zavaroval dozidani del s pravo imenitno streho, tako da smo dobili otroci s to čudno začasno stavbo svoj raj!...

Pomislite malo, pa mi boste pritrdili, da še niste videli take sicer obširne hiše, ki bi imela samo klet in — streho! — Na dvoriščni strani je imela ta streha vrata, ki so bila tako prizidana, kakor so nameščena v podstrešnih stanovanjih okna. Do teh vrat je vodilo z dvorišča pet, šest navadnih lesenih stopnic.

Naš hišni gospodar je imel otroke zelo rad, pa nam je prepustil to pravljlično hišo, pri kateri je bilo podstrešje dvignjeno nad zemljo samo za poldrugi meter, kot igrišče. Lahko si mislite, koliko smo posedali na tistih stopnicah, se podili z dvorišča po njih v »podstrešje«, se tam spenjali po tramovih, hodili po njih in jih preskakovali in kako imenitno so se dale tam namestiti gugalnice ter imeli prostor za »skrivance«, »škarjice«, »šolo« in druge takšne otroške igre. Na dvorišču so stali tudi vedno kakšni sodi in zaboji različne velikosti; od prekinjene zidave je ostalo tako na dvorišču in v podstrešju polno desk. Vse te stvari nam je dobrosrčni gospodar rad prepustil za naše otroške igre, tako da nas zdaj razumete, zakaj sem prej dejal, da nam je bila ta čudna stavba pravi otroški raj. — Že v hiši sami nas je bila velika kopica otrok, katerih število se je pa zelo pomnožilo z otroki iz sosednih hiš, izmed katerih se posebno rad spominjam dečkov vinskega trgovca Bolaffija. Poleg tega je vsak od nas imel šolske prijatelje, ki so vsi radi prihajali k nam, tako da je bil na dvorišču vedno velik živ-žav in mnogokrat takšen krik in vik, da so nam naše mame skozi kuhinjska okna žugale s kuhalnicami, očetje pa nam grozili, da nam bodo pošteno navili ušesa, če bomo kar naprej pozabljali, da nismo »sami v hiši«.

Nekega dne sem si napel v podstrešju med dvema lesenima stebroma debelo vrv ter poskušal, če ne bi mogel tudi jaz po njej hoditi, kakor sem to videl v cirkusu. Seveda sem napel vrv tako nizko, da sem lahko kar stopil z nje, če sem izgubil ravnotežje. V rokah sem držal nekaj metrov dolg drog ter se vadil in vadil. Končno se mi je res posrečilo, da sem napravil po vrvi par korakov. Na dvorišču sem videl, kako je eden tovarišev — prav zdi se mi, da je bil Po č i v a l n i k o v P e p e, mesarjev sin iz Šentpetra — stopal na prevrnjen sod ter se poskušal, valeč ga z nogami, z njim pomikati naprej. In res se mu je posrečilo. F a v a j e v J a n k o je bil izvrsten telovadec; dva druga dečka sta se vedno rada metala — pa mi je nekega dne šinila v glavo misel, naj bi se vsak v svoji spretnosti doobra izvežbal, pa bi lahko napravili cirkusko predstavo. Vsi so bili navdušeni za to mojo misel, posebno še, ker jih je bilo med nami tudi nekaj, ki so imeli dokaj daru tudi za klovske nastope.

Pripravljali smo se resno svojih štirinajst dni in želi pri predstavi, ki je bila »zelo dobro obiskana — ogromen uspeh«!

Toda v večini od nas ni bilo samo nekaj cirkuške krvi, temveč nas je v še večji meri vleklo na gledališki oder. Zato nam je bila ena cirkuška predstava, ki se je vršila v tem podstrešju, dovolj.

Kako smo spremenili ta imenitni prostor v gledališko dvorano z lepim odrom, ki so ga krasile kulise, katere smo sami napravili, ter o naših predstavah v tem dvoriščnem gledališču pa vam bom pripovedoval prihodnjič.

(Dalje.)